

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE.

Člani „Zadružne zveze“ dobivajo list brezplačno.
Cena listu za nečlane po štiri krome na leto; za pol leta dve kroni;
za četrt leta eno krono; za člane zvezinih zadrug po tri krome na leto.
Posamezne številke 20 vin.

Sklep urejevanja 5. in 20. vsacega meseca. — Rokopisi se ne
vračajo. — Cene inseratom po 20 h od enostopne petit-vrste, za
večkratno insercijo po dogovoru.

Telefon štev. 216.

V Ljubljani, 25. oktobra 1906.

C. kr. poštne hran. št. 64.846
Kr. ogrske „ „ „ 15.648

Vsebina: Zadruga: Zadružni dom. Zvišanje obrestne mere. Zvezina skupščina. K praksi zadružnega zakona. Prvi avstrijski zadružni shod. Gospodarsko berilo: Dansko in Švedija, uzorni poljedelski državi. Državni proračun za l. 1907 in kmetijstvo. Kako naj se povzdigne sadjarstvo na Dolenjskem. K povzdigi čebelarstva na Dolenjskem. Razglas o razdelitvi državnih podpor za zboljšanje hlevov v l. 1907. Vabilo na vinsko razstavo. Male vesti. Inserati.

ZADRUGA.

Zadružni dom.

Iz vrst naših prijateljev, posebno pa iz vrst naših zadrug i. s. kranjskih in izvenkranjskih, slovenskih in hrvaških — prejeli smo že mnogo vprašanj, jeli se bavimo kaj s vprašanjem, preskrbeti jugoslovanskemu zadružništvu v beli Ljubljani „Zadružni dom“.

Opozarjalo se nas je, da mora imeti gospodarska organizacija, v kojoj je združena že polovica vseh jugoslovanskih zadrug, svoj primeren dom.

Opozarjalo se nas je na potrebo takega doma, v kojem bi imele vse naše osrednje zadruge svoje prostore.

„Zadružna zveza“ rabi obsežne pisarniške prostore, za koje bi morala sicer plačevati ogromno najemnino; ker je že danes v „Zadružni zvezi“ polovica vseh jugoslovanskih zadrug in ker vse kaže, da bo s časom vse jugoslovansko zadružništvo zbrano v „Zadružni zvezi“, je njena dolžnost, da že zdaj skrbi za zadostne lastne prostore.

Istotako rabi „Gospodarska zveza“, naša blagovna centrala, obširne pisarniške prostore in primerna skladišča.

Tudi „Zadružna tiskarna“, ki se zmirom lepše razvija, potrebuje boljše prostore.

Razvoj našega mlekarkega zadružništva zahteva, da se napravi v Ljubljani osrednja zadružna mlekarica, tudi ta bode rabila obširne prostore.

Iz praktičnih vzrokov bi morale biti vse te osrednje zadruge v jedni hiši.

Ravnotako bi moralo uradništvo teh osrednjih zadrug stanovati v bližini pisarn — oziroma, če se postavi prostoren „Zadružni dom“ — v domu samem.

Zračunalo se nam je natančno, koliko bi morale vse navedene osrednje zadruge plačevati najemnine, za koliko se ta zviša, če vpoštevamo uradniška stanovanja.

Opomnilo se nas je tudi, da bi mogli priti časi ko ne dobimo v Ljubljani več pripravnih prostorov.

Dobili smo celo že precej podrobne načrte za „Zadružni dom“.

Nikakor ne zavračamo ideje „Zadružnega doma“ saj čutimo sami najbolj, kako nam je potreben.

Vsejedno pa hočemo najprej vedeti za mnenje vseh naših zadrug.

Radi tega prosimo vse naše zadruge, da nam sporočijo svoje mnenje.

Vse naše zadruge nam naj odkritosrčno izjavijo, je li priznavajo potrebo „Zadružnega doma“; hvaležni bodemo tudi za vsak nasvet, kakšen naj bo „Zadružni dom“, kedo ga naj stavi, kako se naj dobijo potrebna denarna sredstva itd. itd.

Na naših zadrugah je ležeče, da ideja „Zadružnega doma“ ne zaspi.

Zvišanje obrestne mere.

Svetovni denarni trg se maje.

V dnevnem časopisju čitamo, da je zvišala obrestno mero za celega pol odstotka avstro-ogrška banka, da

je zvišala obrestno mero tudi nemška državna banka in angleška banka.

Bojazljivi ljudje in pa veliki politiki gostilniških omizij si šepečejo na ušesa, da so to predznaki velike svetovne vojske.

Mi, ki take pojave in pa tudi njih vzroke oprezno zasledujemo, seveda ne sklepamo na vojsko, takim ugibanjem se samo smejemo — pač pa si stvar malo natančneje pogledamo ter premotrivamo, kake posledice more imeti zvišanje obrestne mere pri omenjenih glavnih bankah za nas.

V zadnjem času se je industrija in tudi trgovina v vseh državah jako ugodno razvila.

Vsled tega se pa rabi mnogo več denarja.

Naravna posledica tega je zvišanje obrestne mere, s kojim so pričele glavne banke, kojim pa bodo sledile tudi druge banke in hranilnice.

Ravnokar, ko to pišemo, dobili smo obvestilo, da je zvišala obrestno mero tudi ljubljanska kreditna banka.

Seveda se zvišanje obrestne mere ne nanaša samo le na višje zaobrestovanje hranilnih vlog, temveč najbolj na zaobrestovanje posojil.

Ravno radi višjega zaobrestovanja posojil zvišajo banke obrestno mero, ker hočejo z višjim zaobrestovanjem preprečiti preveliko izposojevanje.

V takih časih še le sprevidimo, kolikega pomena je združenje kmetovalcev itd. v zadrugah.

„Eden za vse, vsi za jednega“ — ta zlati rek pride sedaj do popolne veljave.

Jugoslovanske posojilnice, ki so zbrane v „Zadružni zvezi“ v Ljubljani, zamorejo vsled velike gospodarske sile, ki tiči v celi organizaciji, ostati pri dosedanji obrestni meri.

Naše posojilnice še niso prisiljene zvišati obrestno mero, toraj zahtevati od novih posojil večje obresti ali pa jo povišati starim posojilom.

Kljub temu pa naše posojilnice tudi za naprej ugodno, kakor do zdaj, zaobrestujejo hranilne vloge!

Take uspehe pa so zamogle naše posojilnice samo radi tega doseči, ker so članice „Zadružne zveze“ v Ljubljani, ki izvršuje gospodarski popolnoma pravilno in previdno denarno izravnavo.

Na nekaj pa moramo vsejedno naše posojilnice opozoriti.

Različne banke, hranilnice in drugi denarni zavodi, ki rabijo sedaj nujno denar, poskušali bi lahko in morda tudi bodo, zvabiti za nekaj časa, odvišne novce naših posojilnic s tem, da v svoji sili obljubijo višje obresti.

Popolnoma se zanašamo na zadružno disciplino naših posojilnic, saj same vidijo, kak lep sad je že rodila ta disciplina: radi tega smo pa tudi prepričani, da se ne bodo dale zvabiti in da ne bodo radi

trenutnega navideznega dobička osramotile cele organizacije in teptale zadružno idejo.

Kakor pa zahteva zveza v času zvišane obrestne mere od svojih članic zadružno disciplino, ravno tako lahko izjavlja, da je tudi sama ne bode kršila.

Sedaj naj svet vidi in občuduje, kakova moč tiči v zadružništvu.

Zvezina skupščina,

dne 20. avgusta 1906.

(Nadaljevanje.)

V letu 1905 rešila je „Zadružna zveza“ čez 10.000 spisov; opetovano je zastopala včlanjene zadruge pri in proti finančnim, davčnim, sodnim, političnim in drugim oblastim ter imela pri tem najboljše vspehe.

„Zadružna zveza“ preskrbovala je denarno spravnavo med včlanjenimi zadrugami in je imela pri tem nad 32 milijonov kron prometa; vplačalo se je 1906 zneskov, izplačalo pa 3307 zneskov, žurnal izkazuje čez 9000 postavk. Zveza ni nikdar zahtevala pri izplačilih odpovedi; vsaki znesek — tudi po 100.000 K — je izplačala takoj, istotako je tudi vsak znesek brez kake napovedi sprejela in zaobrestovala.

„Zadružna zveza“ oskrbovala je l. 1905 svojim zadrugam vse potrebne tiskovine, blagajne in štampilije, je izdajala svoje glasilo „Narodni gospodar“ ter sestavila in pregledala krog 180 zadrugam njih računске zaključke.

Glede tiskovin omenja poročevalec, da se nam je v napadih očitalo, kolik znesek da porabi zveza za tiskovine, no — kakor vidite so to tiskovine za vse zvezine zadruge.

Poročevalec omenja tudi delovanje pojedinih zadrug i. s.:

Posojilnice so imele koncem l. 1905. — 48.703 članov, 1,608.541 K vplačanih deležev, 42,252.557 K 09 vin. hranilnih vlog, 32,693.521 K 70 v. posojil, 118,390.835 K 44 v. skupnega prometa, 293.635 K 63 v. čistega dobička in 1,011.689 K 59 v. rezervnih zakladov.

Konsumne zadruge imele so koncem leta 1905. 12.084 članov, 180.421·34 K vplačanih deležev, za blago so izdale 6,907.156·23 K, za blago so prejele 6,948.064·19 K, čistega dobička 58.566·37 K, zgube 2.943·52 K in rezervnih zakladov 158.430·76 K.

Mlekarske zadruge so imele k. l. 3196 članov, 23.132·57 K vplačanih deležev, za blago so izdale 454.235·89 K, za blago so prejele 557·644·12 K, skupnega prometa so imele 1,495.053·95 K, čistega dobička 13.634·35 K, zgube 1.865·54 K, rezervni zakladi 39.175·06 K.

Produktivne zadruga so imele k. l. 694 članov, 66.542·96 K vplačanih deležev, za blago so prejele 173.393·93 K, za blago so izdale 144.783·43 K, skupnega prometa so imele 1.122.281·27 K, čistega dobička 10.292·35 K, rezervnega zaklada 19.946·70 K.

Obrtne zadruga so imele 532 članov, 92.621·15 K vplačanih deležev, prometa so imele 2.577.555·53 K, čistega dobička 5.534·97 K, zgube 2.518 K, rezervnega zaklada 17.630·14.

Vse zadružništvo v „Zadružni zvezi“ je imelo 65.209 članov, 2.098.162·08 K vplačanih deležev, 169.513.845·11 K prometa, 381.649·56 K čistega dobička, čez 10.000 K zgube in 1.246.872·25 K rezervnega zaklada.

Poročilo se z veseljem odobri.

Glede konsumnih društev omenja predsednik, da se „Zadružni zvezi“ po krivici očita, da ona snuje povsod konsumna društva ali pa ljudstvo k ustanovitvi prigovarja ali sili.

Zveza priporoča ustanovitev konzumnih zadrug samo tam, kjer se še pojavlja blagovno oderuštvo ali kjer vsled revščine malih posestnikov ni mogoče dobiti za zadružništvo. Glavni predpogoj pri konzumnih društvih pa je skrbno vodstvo in strogo nadzorstvo.

III. Poročilo o reviziji, kojo je izvršila pri Zvezi „Splošna zveza“ na Dunaju v času od 16. do 23. julija 1906.

Predsednik prečita poročilo o reviziji, kojo je izvršila v času od 16.—23. julija 1906 pri Zvezi „Splošna zadružna zveza“.

Poročilo glasi se sledeče:

Poročilo

o reviziji, ki se je izvršila v času od 16. do 23. julija 1906 pri zadrugi „Zadružna zveza v Ljubljani, registr. zadruga z omejeno zavezo“ ali nemški „Genossenschafts-Verband, reg. Gen. m. b. H.“

Po nasvetu splošne zveze sklenjene spremembe pravil so se pravilno izvršile in registrirale.

Načelstvo, ki je imelo mnogo sej, odbor in nadzorstvo izvršujejo posle kakor predpisujejo pravila; načrt poslovnika za načelstvo obstoji; odboru se priporoča, da se prav kmalo o načrtu posvetuje in o njem sklepa; na isti način bo treba izvršiti poslovnik za zvezino uradništvo.

Denarna izravnava je primerno urejena; denarni promet med Zvezo in članicami postaja vedno večji in živahnejši. Načela po katerih se dovoljujejo krediti, odgovarjajo namenu. Vedno rastoči krediti pa kažejo potrebo, da se načelstvo direktno udeležuje reševanju kreditnih prošelj še bolj kot dozdaj. Kajti, kakor zelo se mora priznati previdnost in gorečnost pisarniškega ravnatelja, na katerem leži glavna peza poslov, je vendar v duhu zadružne misli in tudi ute-

meljeno v zakonu, da se udeležujejo odgovorni člani načelstva direktno reševanja poslov; kajti le tako je zajamčeno pravo in previdno postopanje. Bilo bi toraj primerno, da rešujejo ravno tako kakor se je to preje godilo od strani umrlega ravnatelja Jegliča in kakor je določeno v načrtu poslovnika redne posle in posebno kreditne prošnje direktno sodelujoči člani načelstva, da to odvzame uradnemu ravnatelju pezo odgovornosti, ki ga gotovo ne sme zadeti.

Dalje bi bilo priporočati, da načelstvo pregleda v vsaki seji spremembe v stanju posameznih kreditov na podlagi določenih kreditnih mej in da se da tudi nadzorstvu prilika pečati se natančno s tem večkrat v letu, da mu bo na podlagi natančnega poznanja tozadevnih razmer mogoče izvrševati svojo nadzorno pravico.

Odredbe centraliziranja vseh kreditov pri Zvezi so dobre, posebno kreditna pogodba z Gospodarsko zvezo. Treba bo paziti posebno pozorno na to, da ne bo trpela Gospodarska zveza škode iz terjatev, ki so ji narastle že iz prejšnjih poslov in da bo nasprotno tudi zadružna zveza na varnem, v kolikor take terjatve prevzame.

Zelo mora vzradostiti živalni zadružni duh, ki se pojavlja pri Zvezi kakor pri posameznih zadrugah. Po osebnem prepričanju se je moglo konstatirati, v kako visoki meri klije požrtvovalnost in misel za skupnost v zadrugah in kako lepi uspehi se s tem dosežejo. Vsekako množi to intenzivno zadružno delovanje tudi zahteve, ki se stavijo na Zvezo v vsakem oziru, in tudi zato je treba, da živalno sodelujejo pri rešitvi in nadziranju zvezinih poslov vsi Zvezini funkcionarji.

Posebni pozornosti Zveze se znova priporočajo velike kmetijske in konsumne zadruga še za to, ker večinoma potrebujejo visokih kreditov. Zveza je vpejlala že mnogo dobrih določb za varnost proti neprevidnem poslovanju pri teh zadrugah. Posebno je povdarjati s priznanjem, da so se napravile v več slučajih natančne inventure pod vodstvom Zveze in ob soudeležbi strokovnjakov, kjer so se izvršili primerni odpisi in da se gleda pri revizijah energično na to, da se preprečijo krediti na blagu, da se nastavljajo večji poslovodji, da se vrši stroga kontrola itd., kajti ni tajiti, da ravno take zadruga stavlja svoja vodstva kakor tudi Zvezo pred mnogo težavnih nalog, pri katerih rešitvi je treba največje pozornosti. Pozdravljati je toraj, da je zadnja glavna skupščina sklenila, da se te zadruga revidirajo vsakoletno, in da se udeležujejo njih občnih zborov odposlanci Zveze, da člane direktno informirajo. Ako gre Zveza tem zadrugam kolikor možno na roko tudi v potrebnem poslovanju in posebno vedno dela na zvišanje lastne glavnice teh zadrug, bo preprečila s tem marsikatero škodo in pospešila lagoden in zdrav razvoj.

Glede posojilnic je obžalovati, da še vedno ni nobenega zavoda za hipotekarni kredit, kar sili za druge, da goje tudi hipotekarni kredit, ki ne spada v njih delokrog, čeprav v razmerno skromno visokih zneskih. Tu je treba pripomniti, da pravila zadrug nimajo, kakor pri drugih Zvezah predpisov, do kakšne višine se smejo dajati posojila, ampak je določanje te višine prepuščeno popolnoma načelstvu. Gotovo ne bo napačno delovati potom sklepov glavnih skupščin, da se to vprašanje uredi.

Iz revizijskih poročil je bilo razvideti, da se obe veliki zadrugi, kjer ima naložene Zadružna zveza svoje prestajajoče denarne svote, opravljate pravilno in vspešno napredujete. Z ozirom na višino denarnih svot, ki so pri njima naložene, bo tudi v bodoče naloga Zveze, poslovanje obeh teh zadrug skrbno pregledovati, da bo imela popolno jamstvo za varnost naloženega denarja.

S priznanjem treba tudi omeniti obširno Zvezino delovanje zadnjih let z ozirom na zastopstvo in revizijo zadrug-članic. V posameznih slučajih se je dalo točno konstatirati, kako zelo pripomore revizijsko delovanje k temu, da se vnamejo funkcionarji zadrug za red in previdnost.

Z ozirom na obsežno Zvezino delovanje in na izgube, ki so jo zadele v prejšnjih letih, ni gmotni izid poslovnega leta 1905 nepovoljen. Pri pregledovanju računskega zaključka na podlagi knjig se je našlo, da bo razložiti diferenca, ki je označena v zapisniku natančneje in izvira še iz prejšnjega leta, ki pa more vplivati na računski zaključek le ugodno. Knjigovodstvo se je izboljšalo v marsikaterem važnem oziru, vendar se zdi potrebno, nespodbizno določiti saldo članic na podlagi revidiranih računskih zaključkov zadrug samih in na podlagi poslanih saldo potrdil in eventuelne potrebne poprave vknjižiti. Dalje še zahteva previdnosti, vpeljati laste knjige za sestave (skontri), ki so potrebne pri sklepu leta, da se omogoči stalen dokaz za pravilnost računskih zaključkov. Dalje predpisuje trgovinski zakon (člen 29. trg. zak.), da se napravi vsako leto inventura. Priporoča se, da se vpelje glavna knjiga, eventuelno tudi knjiga deležev.

Z ozirom na vedno rastoče breme dela pisarniškega ravnatelja je nujno potrebno nastaviti veččega knjigovodja, za samostojno in tekoče vodstvo poslovnih knjig, ker ne gre že iz ozirov na kontrolo, naložiti vodečemu uradniku tudi to nalogo.

Sploh zasluži požrtvovalno delo pisarniškega ravnatelja, revizorjev in drugih Zvezinih uradnikov vse priznanje.

V zadnjem revizijskem poročilu in od Splošne Zveze dodane opombe so se obravnavale na način, ki ga predpisuje revizijski zakon, v skupni seji načelstva in nadzorstva so se prečitale na glavni skup-

ščini in so se dodatno k temu spremenila pravila in so se sklenile druge primerne odredbe.

Na podlagi sedaj izvršene revizije se mora konstatirati, da Zveza po svojem ustroju in delovanju odgovarja določilom zadružnega zakona, smotru in ciljem zadružništva in da se vedno lepše razvija. Nje za zadružništvo tako koristno delovanje zasluži torej vsega priznanja in podporo. Ona pa tudi potrebuje nujno gmotne podpore posebno z ozirom na zvišane revizijske stroške in pomnožitev uradniškega osebja in se v tem oziru priporoča oskrbi visokega poljedelskega ministerstva in udeleženih deželnih uprav.

Ljubljana, dne 23. julija 1906.

J. Faschingbauer, l. r.

deželni računski svetnik in načelnika
namestnik kot revizor.

Predstoječe poročilo se je v današnji seji upravnega odbora Splošne Zveze pregledalo in se dostavi poleg prepisa pri reviziji napravljenega zapisnika slavnemu načelstvu Zadružne zveze, registrovana zadruga z omejeno zavezo sklicevaje se na § 8 zakona z dne 10. junija 1903 drž. zak. št. 133.

Dunaj, dne 24. julija 1906.

Splošna Zveza kmetijskih zadrug
v Avstriji.

Zastopnik: Störck, l. r.

Skupščina vzame to poročilo z zadovoljstvom na znanje in sklene, da se dana navodila izvršijo.

K praksi zadružnega zakona.

Različni deleži pri zadrugah z neomejeno zavezo.

Neko trgovsko sodišče zapovedalo je neki naši posojilnici, naj spremeni svoja pravila v toliko, da ne bo več glavnih deležev po K 20, deležev prve vrste po K 10 in deležev druge vrste po K 2, temveč naj bodo vsi deleži jednaki.

Napravili smo svoji članici pritožbo na nadsodišče, kojo pritožbo bi lahko tu natisnili, če bi se hoteli pobahati — no — baharijo prepuščamo drugim.

Naša članica prejela je na pritožbo od c. kr. nadsodišča v Gradci sledeči

sklep:

Pritožbi se ugodi in se razveljavi odstavek 1 izpodbijanega sklepa.

Razlogi.

Izpodbijani sklep zahteva od načelstva zadruge v edino izpodbijani točki 1, da pri prvem občnem zboru zadruge provzroči spremembo sedaj obstoječih pravil v tem smislu, da se § 6 tako premeni, da v bodoče ne bodo več glavni deleži po 20 K, deleži prve vrste po 10 K in druge vrste po 2 K, temveč

da se uvede samo ena vrsta deležev; iz tega sledi tudi sprememba §§ 34 in 35 v smislu jednakopravnosti članov zadruga z ozirom na pravico glasovanja kakor tudi na pasivno volilno pravico.

Ker je pritožujoča se zadruga, zadruga z neomejeno zavezo (vide ukaz pravosodnega ministerstva od 19. januarja 1906, št. 27.310/5 razglašen z odlokom c. kr. deželnega višjega sodišča od 27. januarja 1906 Präs. 1393/1316) ni rečeno da bi si morala biti § 6. pravil s § 14. zakona od 9. aprila 1873 št. 70 drž. zak. v nasprotju, kajti z ozirom na navedene določbe pravil, kakor tudi z ozirom na smisel in vsebino § 14. se zahtevani imenik članov lahko vodi tako, da je iz njega natanko razvidno ne, koliko deležev ima vsaki član zadruga, temveč tudi katere vrste so njemu pripadajoči deleži.

Postavne določbe, katera bi prepovedala različno velike deleže, zakon nima (glej § 5. al. 5, kateri o množini govori), kar tudi gori omenjeni ministerijalni ukaz priznava; sicer pa vzroki, kateri pri zadrugah z omejeno zavezo ne pripuščajo različno velikih deležev, pri zadrugah z neomejeno zavezo odpadejo. Isto tako se ne more trditi, da že citirani zakon izrečno zahteva enakopravnost vseh članov glede glasovalne pravice (vidi § 5. al. 8 in § 27.) kakor tudi glede pasivne volilne pravice.

Z ozirom na vse to ni izpodbijana določba zakonito in stvarno utemeljena in se je morala zato razveljaviti.

Gradec, 23. junija 1906.

Prvi avstrijski združni shod.

Združni poduk.

(Poročevalec Jan Sedlak, ravnatelj češke združne zveze v Pragi)

(Nadaljevanje.)

Splošna strokovna predizobrazba mora biti za vse zvezne uradnike prilično jednaka.

Predpogoj take izobrazbe je praksa, ker se moramo v praksi vsega praktično naučiti, kar zahteva naš poklic.

Praksa se ne da niti pri revizorju, niti pri drugem zveznem uradniku ali trgovskem poslovodji s čim drugim nadomestiti.

Poleg prakse pa je treba v svrhu njene prave porabe še splošne strokovne naobrazbe.

Seveda ne sme teoretičen poduk biti enostranski in tuj, on se mora nanašati na potrebe življenja.

Za splošno predizobrazbo ne zadošča, da poznamo samo gospodarska dejstva, poznati moramo tudi njih zveze in teh vzroke, poznati moramo gospodarske odnošaje in zveze med posameznimi stanovi; posebno pa moramo poznati pomen združništva v skupnem gospodarstvu ter zmožnost in opravičenost združnega razvoja.

Dobili moramo pregled čez vse pravne razmere; poznati bistvo vsakega knjigovodstva zase in v razmerju do cele knjigovodske vede in z ozirom na gospodarstvo in pravoslovje.

Kakor duhovnik, učitelj, sodnik, zdravnik, mora tudi zvezin uradnik poznati načelne navke; on mora poleg praktičnega izvežbanja v knjigovodstvu, pregledovanja, poslovanja itd. imeti splošno naobrazbo o gospodarstvu, pravoslovju, združništvu in trgovini.

V že prej navedeni enketi določil se je za enoletni združni poduk na dunajskem vseučilišču sledeči učni red:

A. Predavanja:

- 1.) Splošni poduk o gospodarstvu in zgodovina nacionalne ekonomije. (I. semester).
- 2.) Posebni poduk o gospodarstvu z ozirom na denarne, kreditne, bančne in borzne razmere. (II. semester).
- 3.) Uvod v združništvo; splošni temelji in teorija, zgodovina, organizacija, pomen in pravni položaj združništva; združna literatura in združno pravo. (I. semester).
- 4.) Združno poslovanje; načela za ustanovitev, upravo in nadzorovanje posameznih zadrug, njih občevanje z oblastmi itd. (II. semester).
- 5.) Dobrodelne naprave na kmetih.
- 6.) Pregled javnega in zasebnega prava. (I. semester).
- 7.) Obris državljanskega, trgovskega, meničnega, konkurznega prava. (I. semester).
- 8.) Poduk o kmečkem trgovanju in blagu. (I. in II. semester).

V drugem semestru bil bi želeli obris socijologije, socijalne etike, pravnega modroslovja in socijalne politike.

B. Skupne vaje in razprave:

- 1.) Knjigovodstvo:
 - a) zgodovina, pomen, namen knjigovodstva; enostroko in dvostroko knjigovodstvo po različnih načinih; združno knjigovodstvo, nadzorovanje. (I. semester).
 - b) knjigovodstvo za že izvežbane s težavnimi slučaji. Pričetek in zaključevanje; bilanca. (II. semester).
- 2.) Trgovsko računstvo z blagovno kalkulacijo. Menično, efektno, kontokorenčno in amortizacijsko računstvo. (I. semester).
- 3.) Blagovna, menična, efektna in spedijska korespondenca. Uzorna pisarna. (II. semester).
- 4.) Razprave o gospodarstvu. (I. in II. semester).
- 5.) Razprave o pravnih vprašanjih tikajočih se združništva. (I. in II. semester).
- 6.) Razprave o železniških cenah, o pošti, brzojavu in telefonu. (I. in II. semester).

- 7.) Zadrúžne vaje z pismenimi nalogami in predavanji; razgovori o zadrúžnih stvareh. (I. in II. semester).

C. Izleti.

Kar se tiče učnih moči, bi se naj ustanovila za gospodarstvo in zadrúžništvo redna stolica, za druge predmete bi se pa dobili docenti.

Priporočati je tudi, da se poleg celoletnega učnega tečaja za nove uradnike napravi krajši učni tečaj (6—8tednov) za starejše zvezne uradnike.

Za zdaj bi se tudi od slušateljev ne smela zahtevati kaka posebna predizobrazba, pač pa bi se slušatelji mogli deliti v redne in izvanredne.

Iz učnih tečajev na visokih šolah dobile bi zadrúžne zveze potrebne uradnike.

Pojedinim zadrugam morale bi pa uradnike prekrbeti srednje kmetijske šole.

Zadrúžništvo pa se naj podučuje tudi na višjih kmetijskih šolah, v zimskih tečajih in gospodinjskih šolah.

Poročevalec omenja še tudi ljudske visoke šole na Danskem, o kojih je pa že itak na drugem mestu obširneje razpravljal naš marljivi sotrudnik g. Pušenjak (zadnja in predzadnja šte. Nar. gosp.).

GOSPODARSKO BERILO.

Dansko in Švedija, uzorni poljedelski državi.

(Nadaljevanje.)

Kako so uplivalo ljudske visoke šole na gospodarski položaj? Dolgo vrsto let je donášal Danski glavne dohodke izvoz žita. Ko je v 80. letih cena žitu padla, treba je bilo misliti na druge dohodke. Že zdavnaj je Dansko produciralo precej surovega masla; da pa si surovo maslo pridobi svetovni trg, treba je bilo isto z ozirom na količino in kakovost zboljšati in pomnožiti.

Pri prehodu k drugemu produkcijskemu sistemu je navadno potrebno mnogo časa, predno nova stvar prodre v najširše mase, ker se kmet navadno po dolgem obotavljanju odloči za kako novo stvar. Na Danskem pa je ljudstvo v primeroma kratkem času spremenilo svoj gospodarski sistem in se na ta način rešilo pretečega gospodarskega poloma. Izvoz surovega masla se je 4kratno pomnožil.

Leta 1887. je prepovedala nemška vlada radi nevarnosti okuženja uvoz svinj z Danskega, Danci so si spet pomagali s tem, da so ustanovili mnogo klavnih zadrug, ki izvažajo svinjsko meso. Vodilna mesta v vseh gospodarskih strokah zavzemajo nekdanji učenci ljudskih visokih šol. Tehnični pouk na mnogih visokih šolah je pripomogel k vzgoji zmožnih rokodelcev, ki v vsakem oziru zadovoljujejo svoje odjemalce in se odlikujejo po treznosti, pridnosti in točnosti.

Na mesto prejšnjega popivanja se ljudje zbirajo v telovadnih ali zborovalnih dvoranah, ki se nahajajo v vsaki fari, kjer se v nedeljah in praznikih prirejajo koncerti s petjem in godbo, predavanja ter se mladina uri v telovadbi.

Le splošno izobražen in za koristne preosnove sprejemljiv narod opusti hitro stare navade in se poprime novih, katere mu priporoča znanost in gospo-

darska politika, le izobražen narod spozna pogubo pijančevanja in si poišče plemenitejšo zabavo, le izobražen narod pa tudi bolj upošteva srečno in prijazno družinsko življenje in to so najlepši sadovi ljudskih vseučilišč. V družinah vlada zaupnost, ljubezen in sloga ne le med udi družine, ampak tudi med temi in posli.

V mnogih deželah — žalibog tudi pri nas — se slišijo tožbe, da ljudje, ki so uživali kako višjo izobrazbo, niso za delo; na Danskem je ravno nasprotno. Cela uredba danskih visokih šol vpliva tako ugodno na učence, da raste veselje do dela in zavest, da je telesno delo častno. Danske ljudske visoke šole nam kažejo, kako potrebna je izobrazba za gospodarski napredek.

Za kmetijski pouk in zastopanje kmetijskih koristi skrbijo neštevilna kmetijska centralna in lokalna društva. Najvažnejše je društvo „Landhusholdnings-selkab“, katero je deloma prevzelo delo državnih kmetijskih konsulentov, rastlinska poskuševališča in odgojo semenja, prodajo danske živine na Rusko, izobrazbo mlekarjev in mlekaric, preskuševanje strojev in orodja, izobrazbo kmetijskih učencev, oskrbo kmetijskega muzeja v Lyngby, ki obsega orodje vseh vrst, podobe in slike predstavljajoče preteklost in sedanost danske kulture ter dvorano za kmetijske stroje; posebni odbori skrbijo za zavarovanje, realni kredit itd. Država prispeva za stroške okrog 170.000 kron na leto.

Drugo važno društvo je danski kmetijski upravni odbor, nadalje zveza za varstvo carine, dansko mlekarsko društvo, ki ima posebno bolniško blagajno in zavarovalnico zoper nezgode. Vsa društva tudi lokalna, katera štejejo po več tisoč udov, kakor kmetijsko društvo v Jütland 40.000 udov, društvo v Seeland 12.200 udov, konjerejsko društvo v Jütland 14.000

udov, društvo za rejo goveje živine 19.000 udov itd., uživajo državno podporo.

2. Zavodi za odgojo, izboljšanje in upeljavo primernih rastlinskih vrst.

Kakor so ljudske visoke šole iznajdba Dancev tako so tudi zavodi — dandanes obstoje 4 na Danskem — za odgojo, izboljšanje in upeljavo primernih rastlinskih vrst nastali na Danskem. Na teh zavodih se nahajajo poskusna polja in vrti za vzgojo vrst; poskusi se raztezajo na obdelovanje zemlje, gnojenje, čas in način setve, oskrbovanje rastlin, poskuševanje in odgoja primernih vrst, način žetve in na določevanje rastlini ki se naj vrste na njivah.

Državni proračun za l. 1907 in kmetijstvo.

Vlada je predložila državnemu zboru proračun za l. 1907. Nas najbolj zanima, koliko hoče vlada izdati za kmetijstvo. Vsled tega si moramo ogledati proračun poljedelskega ministerstva za prihodnje leto.

Ves proračun poljedelskega ministerstva znaša 27,476.193 kron.

Toda ne smemo misliti, da vsi ti milijoni pridejo neposredno kmečkemu prebivalstvu v korist, tako si poljedelsko ministerstvo samo za svoje uradne potrebe vzame 1,602.056 kron.

Za kmetijsko šolstvo se izda malo, samo 726.430 kron. To je kričeč dokaz, kako malo skrbi naše poljedelsko ministerstvo za kmetijsko šolstvo. Za druge panoge šolstva, ki kmetu nič ne koristijo, se izdaje na milijone in milijone, le kmečko šolstvo se zanemarja in zapostavlja. Država vse šole za druge stanovne sprejema v svoje okrilje, a kmečkih šol se brani. Kaj naj rečemo, če vidimo v proračunu, da skrbi poljedelsko ministerstvo samo za 7 šol, oziroma preiskuševališč?

Za pospeševanje poljedelskega in gospodarskega pouka se bo izdalo 1,368.000, torej samo za 13.000 kron več kakor l. 1906.

Nadalje je proračunjeno za naravnostno podporo K 6,405.950 in sicer:

za zadržništvo	„	950.000
„ razstave	„	70.000
„ melioracije	„	2,000.000
„ rastlinstvo	„	490.000
„ vinogradništvo in sadjarstvo	„	308.000
„ konopljarstvo	„	230.000
„ nasajanje gozdov	„	600.000
„ živinorejo	„	1,030.000
„ mlekarstvo	„	320.000
„ drobnico	„	447.450
„ svilorejo	„	30.000
„ planinarstvo	„	130.000

Melioracije se imenujejo taka podjetja, ki merijo na to, da se zemlja zboljša in postane rodovitnejša na pr. osuševanje močvirja, napeljava vode, majhne regulacije vod itd. Med rastlinstvo, za kojega pospeševanje se dobi državna podpora, spada tudi hmelj. Nasajalci novih vinogradov in sadjarska društva dobijo podporo iz zaklada za vinogradništvo in sadjarstvo. Podpora za nasajenje gozdov je namenjena za Primorsko in Dalmacijo. Podpore za živinorejo dobijo živinorejske zadruge in občine, podpore za mlekarstvo mlekarске zadruge. Vsaka tozadevna prošnja se mora nasloviti na: Visoko c. kr. poljedelsko ministerstvo. Tako naslovljene in za ministerstvo spisane prošnje se lahko vpošljejo „Zadružni zvezi“, da jih izroči in podpira pri ministerstvu.

Za poljedelski svet (odbor), za poljedelske poročevalce, ki opazujejo poljedelsko gibanje po drugih državah, za statistiko in za mednarodni poljedelski shod, za uničevanje trtne uši, za brezobrestna posojila itd. se bo izdalo okoli šest milijonov kron.

Za konjerejo (žrebčarne) se bo izdalo štiri in pol milijona, za veterinarstvo (živinozdravništvo) blizu štiri milijone, ostalo pa se bo izdalo za nadzorovanje deželnih poljedelskih podjetij, za gozdarstvo, rudarstvo itd.

Kako naj se povzdigne sadjarstvo na Dolenjskem?

Hiša sredi sadnega vrta! Kako prijetna in dobrodejna je ta podoba človeškemu očesu in srcu. Oglej si jo ali spomladi, ko se je drevje osulo s cvetjem, ali jeseni, ko se mu veje šibijo pod rumenim in rujnim sadom in se ti izmed orumenelega listja blešči povsod krasen dar božji. Pa bodi si hiša tudi majhna, lesena in krita s slamo, vendar je podoba tihe sreče in zadovoljnosti. Potnik, po cesti mimo gredoč, ozira se z veselim srcem v njo in rad ustavi za čas svoje korake, da si oddahne v prijetnem hladu. In ako pogleduje okoli sebe in vidi, da je drevje očiščeno mahu, da je zemlja okoli debel razkopana in zrahljana, hitro mu je marsikaj jasno. Ni ga videl lastnika, a takoj vè, da je to mož, ki ima glavo in srce na pravem mestu. Tudi srce? — Tudi. Človek, ki vzgaja drevesa, cepi jih, presaja in brani vsem nezgodam, tak človek gotovo ni napačnega, nikar pa hudobnega srca.

In kako obilno plačujejo sadna drevesa trud, ki ga je imel človek ž njimi! Lahko rečemo, da niti polje, niti vinograd delavcu v toliki meri ne povrača truda. Koliko zaleže sadje v hiši, bodisi že presno, ali posušeno? Pa koliko gotovega denarja prineso kmetovalcu v hišo! Kaj bi počeli naši Ipavci, ko bi ne imeli toliko sadja, kaj bi počeli zlasti sedaj, ko jim vinska trta že toliko let ne daje več pravega dohodka? Goriški Brici bi bili brez sadja največji si-

romaki in bi se morali izseliti. Koliko denarja pride v deželo samo za zgodnje črešnje! In ali ni res, da so najubožnejši kraji po Slovenskem prav tisti, ki imajo malo sadnega drevja, ali če ga tudi kaj imajo, ne trudijo se ljudje prav nič okoli njega. Žalostna resnica je, da je takih zanikarnih in malomarnih gospodarjev pri nas še povsod preveč, če tudi z druge strani radi priznavamo, da je zadnja leta tudi v tem po mnogih krajih na bolje krenilo. Ako človek take gospodarje zaradi tega graja, dobi navadno v odgovor: „E, pri nas sadno drevje ne raste, naš kraj ni zato“. A ne bojimo se laži, ako rečemo, da od deset takih izgovorov jih devet nič ne velja. Res je, da ne prija vsak kraj vsakemu sadu, ali s tem še ni dokazano, da ne prija nobenemu. Poskuša naj se! Če odreče zgodnji, morebiti se ti ponese pozni; če se ti izneveri marelica ali breskev, zasadi hruško ali jablano. Naposled ti bo to ali ono vendar obveljalo.

S temi besedami je bodril ranjki profesor Erjavec v knjigi „Naše škodljive živali“ naše gospodarje, naj se z vnemo poprimejo sadjarstva. In v resnici. Premnogi naši kraji zlasti na Dolenjskem bi lahko zasluli po svojem bogatem sadjarstvu, ako bi se ga gojilo v veliki meri. To velja posebno za političen okraj črnomeljski, za kraje v obznožju Gorjancev v novomeškem in krškem okraju.

Kakšno je dandanes sadjarstvo v teh krajih?

Dokler niso češplje onemogle, bilo je tega sadja prav obilo. Pridelovalo se je slivovke, pridelovale so se prav v obilni meri prunele. Še dandanes prihajajo v črnomeljski okraj Vipavke, ako češplje dobro obrodé, da jih predelavajo v prunele. Bil je to pred 10, 20 in več leti izdaten zaslužek in prunele so donšale domačinom precejšnje dohodke. Istotako je bilo s slivovko. Marsikak posestnik jo je napravil po 10 hektolitrov in več iz češpelj, pridelanih na svojem posestvu ali pa, da jih je v svojem sosodstvu dokupil.

Le žal, da sta imela oba pridelka nizko ceno, na kar je seveda najbolj uplivala neugodna cestna zveza.

Poleg tega sadja rodijo nekateri kraji izvrstne zgodnje črešnje, ki po svoji dobroti in sočnosti tekmujejo z vipavskimi in dozorijo takrat, ko te minejo. Istotako je južna lega Gorjancev v metliškem sodnem okraju zelo ugodna za saditev marelic in breskev, katera sadeža bi nedvomno lahko donšala obilo dohodkov.

Kaj pa naj porečem o glavnih stebrih našega sadjarstva: jablanih in hruškah? V vsaki legi, v vsaki vasi dobro uspevajo te ali one vrste. Povsod nahajamo zasajeno to sadno drevje in kako tudi ne? Kjer rodi vinska trta, pa ne bi rodilo sadno drevje, to bi bilo nemogoče!

Obilno nas je torej obdarovala mati narava, samo jemaj' od nje ne zamudimo! Kljub poprejšnjim

neugodnostim zapustili so nam naši predniki obilo sadnega drevja, z občudovanja vredno vztrajnostjo so nam sadili vsakojako sadno drevje tako, da dandanes vsak gospodar prav dobro vé, katere vrste sadja mu uspevajo v njegovem kraju bolj ali manj ugodno.

Koliko se dandanes pri nas na Kranjskem pridelava vsakovrstnega sadja, povedo nam najbolj statistični podatki poljedeljskega ministerstva. Za vzgled vzemimo jedno dobro sadno letino n. pr. l. 1900 in jedno slabo n. pr. 1905. L. 1900 se je pridelalo na Kranjskem in sicer na Gorenjskem: 83.000 q peškatega sadja (jabolk, hrušek), 8.785 q koščičastega sadja (črešenj, češpelj itd.), 1.725 q kostanja in 270 q orehov; na Notranjskem: 43.000 q peškatega sadja, 18.425 q koščičastega sadja, 290 q orehov in 50 q kostanja; na Dolenjskem: 151.000 q peškatega sadja, 22.000 q koščičastega sadja, 5.790 q kostanja in 150 q orehov. Ako množino tega sadja seštejemo in 1 q cenimo samo po 10 K tedaj je znašala njegova vrednost 3.345.750 K. Leta 1905 se je pa pridelalo na Kranjskem in sicer na Gorenjskem: 28.200 q peškatega sadja, 6.075 q koščičastega sadja, 600 q orehov, 1.345 q kostanja; na Notranjskem: 5.725 q peškatega sadja, 4.270 q koščičastega sadja, 65 q orehov in 20 q kostanja; na Dolenjskem: 15.960 q peškatega sadja, 10.820 q koščičastega sadja, 1.930 q orehov in 2.850 q kostanja. Ako množino tega sadja seštejemo in 1 q cenimo po 10 K, tedaj je znašala njegova vrednost t. j. sadna letina 737.050 K.

Ti podatki jasno povedo, kolik more biti razloček v vrednosti dobrih in slabih sadnih letin in v koliki meri pri nas na Kranjskem uspeva sadjarstvo na Gorenjskem, Notranjskem in Dolenjskem. Iz tega je nadalje razvidno, da se sadja primeroma na Dolenjskem največ pridelava, da se ta kmetijska panoga tu najintenzivneje goji ter da ima ista za povzdigo občnega blagostanja našega kmetijskega stanu velik pomen.

Vsakemu je znano, kako mehkočuten je naš kmetijski stan; kako hrepeni po zboljšanju svojega materialnega stanja; kako je tudi dovzeten in pri stopen vsakemu pravemu napredku, ako se je enkrat prepričal o njegovi resničnosti. Najboljši dokaz: prenovljenje vinogradov in izseljevanje v tujino. Tudi v sadjarstvu se dadó izkoristiti te čednosti našega kmetijskega stanu. Treba mu je lahke izpodbuje, neznatne pomoči in prave priložnosti, da se mu duh predrami, da se mu ukrepijo zmožnosti, ki bi prenašale najlepši sad. Kako to?

Lahka izpodbuja. — V vseh avstrijskih kronovinah so nameščeni sadjarski strokovnjaki, ki kot potovalni učitelji prirejajo popularna predavanja, pri katerih se gospodarji navajajo k gojitvi te kmetijske

panoge. Edino Kranjska nima nikakega moža, ki bi naš kmetijski stan navduševal za sadjarstvo.

Neznatna pomoč. — Ako hočemo dandanes povzdigniti sadjarstvo, ne smemo se več ravnati po zastarelih nazorih, po katerih naj učimo naše gospodarje šele cepiti divjake itd., ampak podajmo jim že cepljena drevesa, ki naj jih zasajajo in za katera naj skrbé, da bodo pravilno oskrbovani in prihranili smo jim obilo oziroma največ truda. Kako modro in spodbudno postopa v tej zadevi naša sosedna dežela — Štajerska. Z razpisom z dne 7. septembra t. l. št. 34915/II. 5535 daje na znanje, da morejo dobiti štajerski posestniki prihodnjo spomlad 53.200 sadnih drevesc iz deželnih drevesnic v Gleisdorfu in Bruck n. M. po znižani ceni 70 h komad.

Ali ne bi mogli pri nas na Kranjskem dobiti enako deželno ali državno drevesnico, iz katere bi vsako leto dobivali po jednako znižani ceni kacic 30 do 40.000 sadnih dreves? Koliko bi se s tem povzdignilo sadjarstvo v 10 letih in koliko malo bi v resnici prispevali javni činitelji; če bi se drevesca po tej ceni prodajala!

Prava priložnost. — Koliko gospodarjev bi radi spomladi posadili po svojih praznih prostorih mlada sadna drevesa. Kje naj jih vzamejo? Razun tistih sadnih dreves, ki jih razdeli c. kr. kmetijska družba, je našemu kmetijskemu stanu kot takemu težko, dobiti v izdatni množini sadnih dreves. Na trgovske tvrdke ne moremo računati, ker te nimajo zadosti zaloge in so tudi predrage, drugej pa ni dobiti sadnih drevesc. Našemu kmetijskemu stanu manjka priložnosti, da bi mogel dobiti sadnih dreves. Ker jih ne dobi in si jih sam ne vzgojuje, jih tudi nima. In tako lahko trdimo, da leto za letom gineva, ne da bi naše sadjarstvo napredovalo, kar je seveda obžalovati. Na vsak način je torej postala osnovitev take velike sadne drevesnice neobhodna in nujna potreba.

Duh predrami. — Kakor hitro bi naši gospodarji spoznali veliko vrednost sadjarstva, ki bi jim donášal rednih in lepih vsakoletnih dohodkov, takoj bi se ga z vso vnemo poprijeli. Ta kmetijska panoga bi se pri nas hitro povzdignila.

Osobito na Dolenjskem postala bi poleg vinogradništva in živinoreje glavni vir dohodkov. Če pomislimo, da je dandanes pri sedaj vladajočih žalostnih razmerah slaba sadna letina vredna do pol milijona kron, koliko je še le vredna dobra taka letina! Vrednost vsakoletnega sadnega pridelka bi se pa povzdignila pri nekoliko bolj intenzivni in racijonelni oskrbi za dva-, trikratno svoto. Gotovo uvažajoč moment za majhno deželo, posebno še za Dolenjsko, ko se strašno širi izseljevanje in v gotovih krajih kmetijsko prebivalstvo rapidno pada. To je toliko bolj upoštevati, ker bi pomoč v ta namen izdana, poleg ustanovnih stroškov znašala na leto le po nekoliko tisoč kron.

Na jedni strani povišanje vrednosti sadnih letin za eden, dva milijona kron, na drugi strani podpora znašajoča nekoliko tisoč kron, se gotovo splača in taka podpora posredno le koristi državi, če tako akcijo izvrši.

Iz tega sledi:

Iz narodno-gospodarskega stališča je nujno želeči, da se ustanovi na Kranjskem in sicer najprvo na Dolenjskem velika sadna drevesnica, po zgledu štajerskih, iz katere bi se dobivalo vsako leto 20 do 30.000 sadnih dreves, ki bi se delila našim dolenjskim gospodarjem deloma brezplačno, deloma pa prodajala po primerno znižani ceni. V povzdigo sadjarstva naj bi se osnovalo mesto sadjarskega potovalnega učitelja, ki bi prirejal povsod po Kranjskem strokovna predavanja iz sadjarstva in ki bi seveda vodil imenovano drevesnico.

In kakor hitro bi na Dolenjskem dosegel uspehe, naj bi se osnovali enaki sadni drevesnici tudi na Gorenjskem in Notranjskem.

Lepi uspehi na Štajerskem, kjer je sadjarstvo na veliko višji stopinji dovršenosti, kjer so poleg bolj intenzivnega upliva ljudsko-šolskega poduka, spoznali kot edino pravo sredstvo v povzdigo sadjarstva, da so osnovali dve obsežni sadni drevesnici, naj napoti merodajne in poklicane činitelje tudi na Kranjskem, da zasnove enako drevesnico in sicer naj začno tam, kjer je uspeh take akcije najbolj osiguran in kjer bi donášal največje koristi. To pa je na Dolenjskem.

Nujno potrebnost povzdige sadjarstva na Dolenjskem s tem, da se ustanovi mesto sadjarskega potovalnega učitelja in napravi sadno drevesnico, ki naj bi v veliki množini in po znižani ceni oddajala domačim posestnikom cepljena sadna drevesa, je spoznal kot edino pravo že shod sadjarjev v Novem mestu, ki je tam zkoroval dne 2. junija 1898 in ki je tudi stavil natančno resolucijo.

Le žal, da je ostal ta shod dosedaj glas vpijočega v puščavi, da se nikdo ne zmeni za tako pomemben in potreben sklep strokovnjakov, ki bi lahko donášal naši deželi obilo dohodkov.

V občnem blagru je želeči, da bi se morda sedaj, ko vsi javni faktorji očividno vidijo, da je naše dolenjsko vinogradniško vprašanje tako ugodno rešeno vsled tega, ker se naše vinogradnike z že cepljenimi ameriškimi trtami preskrbuje in na nje upliva ugodno s strokovnim podukom, da bi se ravnaje po tem vzgledu, poprijeli tudi povzdige sadjarstva z enakim načinom, uspehi bi bili jednako povoljni in to tem lažje in bolje, ker je ta kmetijska panoga veliko lažja in zahteva manj truda, žrtev in znanja.

Naš kmetijski stan je mehkočuten, hrepeni po zboljšanju svojega materijelnega položaja; on je pristopen napredku, če vidi, da se splača. Treba mu je

le majhne spodbuje in pomoči, da se mu duh predrami, zmožnosti ukrepe in uspehi so najlepši. To vidimo pri novem vinogradništvu, opazujemo pa tudi, koliko žrtev prinaša država pri drugih narodih, zlasti Nemcih, da povzdiguje njih blagostanje. Od poklicanih činiteljev je odvisno, če znajo te čednosti našega kmetijskega stanu umno izkoristiti, ali pa ga puste še nadalje v sedanji letargiji in mirno gledajo, kako se bolj in bolj izseljuje, prepuščajoč svojo rodno zemljo propasti.

To razpravo objavili smo v strokovnem listu in ne v naših političnih dnevnikih. S tem upamo vendar, da ne ostane vsa stvar mrtva, ampak da se jo upošteva na merodajnih mestih. Imamo sicer žalostno skušnjo, da kar se pri nas ne priobči v političnih listih, se navadno ne smatra nujnim, resnim in se v njem ne govori in ne premišljuje, vendar upamo, da se je tudi v tem oziru že marsikaj na bolje obrnilo, odkar deluje pri nas „Zadružna zveza“ in zato ta objava le v gospodarskem listu.

K povzdigi čebelarstva na Dolenjskem.

Ako v sedanjem jesenskem času opazujemo pri nas na Dolenjskem pri kakem domačem medičarju ali voščarju, nakup panjev in medu, vsiljuje se vsakemu nehote vprašanje, zakaj se ne goji ta kmetijska panoga v obsežnejši meri, ko vendar vidimo, da nam ista prinaša pri vsem svojem priprostem oskrbovanju še precejšnjih dohodkov ter da se pri nas čebelarstvo bolj ali manj dobro obnaša.

Če poprašamo tega ali onega posestnika, koliko čebelarjev se nahaja v vasi ali okolici, nam jih bode pač vedel naštetiti, mnogi pa bode pristavil, da čebele pri njih ne uspevajo, da jih je že ta ali oni imel, pa jih je opustil. In če se spustimo s posameznimi čebelarji v daljši razgovor, ter jih vprašujemo o vspehih, ki jih dosežejo pri svojih čebelah, o vzrokih, zakaj pri nas čebelarstvo propada in gineva, tedaj dobivamo bolj ali manj neugodne odgovore, iz katerih sledi, da naši čebelarji vse premalo poznajo nprav teh živalic, da se ne brigajo za napredek sedanjega časa, da zadostno gmotno ne podprejo to panogo, skratka, da se ravna jo še po istem načinu, kakor njih predniki pred sto leti in popred. Le malo je častnih izjem. In če kljub temu dobivajo iz čebelarstva dohodke, je temu pripisovati le veliki trdoživosti teh živalic in bogato obloženi mizi, s katero razpolaga naša dežela v prid čebelarstva.

Odkod izvira ta malomarnost in ali ni li mogoče tu napredovati?

Kakor je pri nas na Dolenjskem v vsaki kmetijski panogi ukoreninjena navada, da sin le to ve in se po tem ravna, kar se je od očeta naučil, da se ne briga za napredek, ker je nekoliko lehkoživen

in ker ga je dosedanja skušnja učila, da ne more s pridom spečati svojih pridelkov, tako je tudi pri čebelarstvu. Saj je znano, da tukajšnji kmetijski stan ni mogel do najnovejše dobe — do otvoritve dolenske železnice — svojih pridelkov po nikaki ceni v denar spraviti.

Odtod je izvirala njegova brezbriznost v vinarstvu, živinoreji, gozdarstvu in drugih panogah, le za poljedelstvo se je ogreval in je marljivo gojil rastlinarstvo. Poglejmo dandanes prevrat v tem oziru.

Kljub najnapornejšemu delu pri prenovljenju vinogradov, kljub silnim denarnim žrtvam povzdignil je danes naš Dolenjec vinarstvo na lepo stopinjo napredka. Naša dolenska vina so zaslula po Slovenskem zbog svoje dobrote in vinarstvo prospeva. Zakaj?

Z otvoritvijo dolenske železnice se morejo naša vina spraviti na trg in v denar in zato vsak rad obdeluje in prenavlja vinograde, ker ve in pričakuje, da mu bodo dohodkov prinašali. Isto je z živinorejo in gozdovi. Nasprotno pa sprevidi vsak Dolenjec, da se mu obdelovanje polja in pridelovanje žita ne splača več. Zato opušča to v prid živinoreji.

Enako je bilo do nedavno pri nas s čebelarstvom.

Kdo naj bi se trudil s čebelami, ko ni mogel njih pridelkov s pridom v denar spraviti? — Prenizka cena medu in sedanja mala raba voska, ki ima za posledice tudi le nizko ceno, ne navdušuje nobenega ali vsaj malokaterega, da bi se korenito poprijel te kmetijske panoge in se gojil, se strokovno izobraževal in z takim vzgledom pri nas čebelarstvo povzdignil. Čebelarstvo se je pri nas gojilo v nekako posebno veselje ali šport posameznika, da je imel v jeseni in po zimi kak piskrček medu doma ter da je za nekoliko kronic prodal voska kakemu medičarju ali voščarju. O kakem rednem in večjem dohodku iz čebelarstva navadno ni bilo govora. Odtod narodni pregovor: „Muha ne da kruha“.

Seveda so bile in so častne izjeme. In to je ravno, kar nas napotuje, da spregovorimo o celej stvari obširneje.

Marsikateri čebelar na Dolenjskem dobiva iz te panoge redne in tudi večje dohodke. Kar se je posrečilo posameznikom, to lahko doseže tudi množina prebivalstva. Gre se samo za: kako? —

Kdo naj postane tedaj na Dolenjskem čebelar? Ali vsak, ki je nekaj slišal ali bral o čebelah in ima kako njivico sveta ter se peča s kakim roko-delstvom ali čebelar, ki razpolaga s pravim znanjem, ki ima čas in voljo pa tudi zadostna materijelna sredstva? Takih začetnikov smo imeli in jih imamo še dandanes preveč; ti so škodovali in škodujejo čebelarstvu več, kakor pa koristijo. Proč ž njimi!

Kakor v vsaki drugi kmetijski panogi, ki naj se dandanes z uspehom goji, tako bodi i pri čebelarstvu. Ne za šport in v zabavo, ampak zaradi do-

hodkov poprimimo se čebelarstva! Pri tem pa ne ostanimo polovičarji, ampak poprimimo se temeljito čebeloreje, postanimo pravi čebelarji, ki bomo gojili čebelarstvo strokovno in z uspehi! Radi tega, predno se odločimo za gojitev te kmetijske panoge, preudarimo, ali smo sposobni za njo, imamo li dosti znanja v čebelarstvu, jo moremo dovolj gmotno podpreti in če je vse to v redu, vprašamo se slednjič resno: Ima li kraj, v katerem živimo, prikladno in ugodno lego za čebelorejo ali ne? Od pravega odgovora tega vprašanja odloči se naš trdni sklep, ali postanemo čebelarji ali pa se ne oprimemo te panoge.

Pri nas na Kranjskem, osobito na Dolenjskem prevladuje občno, a napačno mnenje, da je vsak kraj, vsaka vas, vsaka lega pripravna in ugodna za postavljenje čebelnjaka in za gojitev čebel in da niti ni mogoče drugače. V tem mnenju se moti sila veliko začetnikov. Odtod izvira naše polovičarstvo v čebeloreji, odtod neuspehi in zabavljanje, odtod propad našega čebelarstva.

Nrav čebele zahteva miren, brezvetern kraj, kjer more uspevati. Le opazujte, kam se napotijo čebele, ko rojijo, kakšno lego si izbero za stalno bivanje, ako se jim v to nudi prilika? Ali se ne podajo najrajši v gozde in se vstavijo v duplu kakega visokega drevesa sredi goščave! Zakaj si poiščejo tudi njih sorodniki — čmrlji — kako skrito votlino v zemlji, kjer si postavijo svoj dom in zakaj ne na planem, na vetrovnem mestu in ako vendar naletimo na tako rodbino, kaj ne opazimo, da je ne le maloštevilna ter da ima malo zaloge, zato je pa toliko bolj srborita?

Naši kraji — vasi, naselbine — so pa v veliki večini postavljene na holmih. Kolikor toliko so izpostavljene vetrovom, zlasti burji, ki pri nas včasih ojstro piše in take lege niso pripravne za bivališče čebel. Le vprašajte naše medičarje in voščarje, pri katerih čebelarjih dobe najtežje panje in katerim se čebelarstvo najbolje obnaša. Vselej se glasi odgovor: Čebelarji, ki imajo svoje čebele v zatišju, v dolinah blizu gozdov, proč od vasij — tem se iste najboljše in edino prav obnašajo.

Pri tistih čebelarjih, kjer lega čebelnjakov odgovarja temu dejstvu, se drže in uspevajo čebele dobro celo prav dobro in taki čebelarji ne tarnajo nad čebelami in mnogo je takih kmečkih hiš, kjer imajo čebele že po 50 in več let in jim niso izumrle. Zato jih pa navadno nimajo le po nekoliko panjev, ampak 40—50 in še več.

Le taki kraji so pripravni za čebelorejo, mnogoletne skušnje so jih potrdile in v teh krajih naj se za čebelarstvo vneti posestniki poprimejo resno te kmetijske panoge. Takih krajev je pri nas na Dolenjskem veliko sto, vendar ne povsod. Nikakor ne gre, da bi jih tukaj naštevati. Vsak, kdor se za

stvar zanima, jih bode sam spoznal, ako se ozre po uspehih čebelarjev svoje okolice. Vsak medičar mu more o tem ugodno svetovati.

Iz povedanega sledi, da ima naša mila Dolenjska mnogo in mnogo pravih leg za čebelarstvo. Kako naj se pa to dandanes pri nas goji?

Pri nas je mogoče čebelarstvo gojiti kot samostalno kmetijsko panogo, ki more toliko donášati, da se more ž njo prerediti cela obitelj. Takih čebelarjev na Dolenjskem razun g. R. v Podsmreki pri Višnjigori ne poznam; pač pa je mnogo čebelarjev, ki jim na leto donášajo čebele po nekoliko stotakov. Poleg tega, da prodajajo med ali vosek, prodajajo spomladi tudi stare panje in roje.

(Konec sledi.)

Razglas o razdelitvi državnih podpor za zboljšanje hlevov v l. 1907.

C. kr. kmetijsko ministerstvo je za l. 1906. dovolilo določeno vsoto kot državno podporo za primerna zboljšanja hlevov, ki se bo pa zaradi priprav mogla izplačati šele l. 1907. Ta državna podpora se za leto 1907. namerava zvišat.

Državna podpora za zboljšanje hlevov je namenjena takim kmetovalcem, ki nameravajo v zmislu tega razglasa hlev to zimo ali spomladi l. 1907. tako zboljšati, da bo to zboljšanje vredno nagrade. Za podporo lahko prosijo kmetovalci vseh krajev naše dežele, vendar se bo v prvi vrsti oziralo na prosilce iz takih krajev, koder govedoreja kmetovalcu največ donáša in kjer je za prospeh mlekarstva, za dobiivanje brezhibnega mleka nujno potrebno, da se hlevi zboljšajo, ki sedaj nikakor ne zadoščajo.

Za podporo vredna se bodo zmatrala le ona zboljšanja domačih (ne planinskih) hlevov, če se hlevi, kjer se napravlja gnoj, ki niso tlakani, niti nimajo odtokov, po zgledu drugih vzornih hlevov, po dobrih načrtih ali po navodilu strokovnjakov, posebno kmetijskih potovalnih učiteljev in učiteljev na kmetijskih šolah, izpremene v tlakane hleve z vednim izkidanjem in se gnojišče ter gnojnična jama naredita posebej, zunaj hleva.

Pri zboljšanju hleva je vsekako spolniti tele pogoje:

1. Skrbeti je, da ima hlev dosti svetlobe in čist zrak, ki se doseže s primernimi prevetrovalnimi napravami, da imajo živali ugodno toplino, da je zadosti prostoren in vedno popolnoma snažen. Živalsko stojišče je tako urediti, da se živali lahko izpuščajo na napajališče in da ob času požara lahko pridejo na prosto. Pri ureditvi je skrbeti za telečje kočice (tekaljšča) in za to, da se lahko donáša krma in stelja, gnoj pa lahko in hitro iz hleva spravlja.

2. Tlak je narediti, kakor dopuščajo razmere, iz betona, kamenja, opeke ali iz lesa. Kar se lesa za hleve rabi, ga je treba posekati pravočasno pozimi,

da je trpežnejši, in če je mogoče, naj se namaže s kakim varovalnim sredstvom.

3. Stojišča morajo biti nepredorna, morajo toliko viseti, da gnojnica odteka v gnojnično jamo zunaj hleva.

4. Gnojišče, ki mora vsekako biti zunaj hleva, je lahko prosto ali pokrito. Za gnojnične jame se želi, da so nepredorne in imajo take priprave, da se gnojnica iz njih jemlje lahko in brez truda; vendar so pa tudi drugače narejene gnojnične jame dopustne, ki so v deželi navadne, da so le dobro narejene in nepredorne. Prošnje onih prosilcev, ki si preskrbe gnojnične sesalke ali druge primerne priprave za izpraznjevanje gnojničnih jam, potem gnojnične sode in razprševalnike, bodo imele prednost.

Nekolkovane prošnje za podporo, kjer je povedati, koliko glav živine prosilec navadno redi čez zimo, je

najkasneje do 1. decembra t. l.

poslati podpisanemu glavnemu odboru. Glavni odbor potem pošlje k prosilcem potovalne učitelje, da jih pouče o zboljšanju hlevov ter jim naredo načrte.

Zboljšanja hlevov bo zgotoviti vsaj do 1. julija 1907 ter bo do tega dne semkaj naznaniti, da so gotova. Kdor do tega časa zboljšanja ne zvrši, izgubi pravico do podpore.

Dovršena zboljšanja hlevov bodo potovalni učitelji pregledali, in na podlagi njih poročil bo glavni odbor stavil c. kr. kmetijskemu ministerstvu primerne nasvete, kako je nagrade razdeliti. Pri tem nasvetovanju se bo oziral na število prošenj, na obseg in način zboljšanj, na velikost stroškov, na to, ali je v dotičnem kraju mnogo ali malo zboljšanih hlevov, in pa seveda tudi na premoženjske razmere prosilcev.

Dovoljene državne podpore se izplačajo poleti 1907, a podpisani glavni odbor posameznim prosilcem nikakor ne more jamčiti, ali kaj dobodo in koliko dobodo. Glavni odbor je pa v uvaževanja vrednih slučajih pooblaščen, da sme dovoliti predujem za zboljšanja, ki so že pričeta.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske

V Ljubljani, 1. oktobra 1906.

Oton pl. Detela,
predsednik.

Gustav Pirc,
ravnatelj.

Vabilo na vinsko razstavo,

ki jo priredi c. kr. kmetijska družba kranjska v Ljubljani 17., 18. in 19. novembra t. l. v veliki dvorani „Mestnega Doma“ v Ljubljani, in na vinarski shod, ki ga priredi na poziv avstr. društva za varstvo vinstva poseben kranjski odbor

dne 18. novembra t. l.

dopoldne ob pol desetih tudi v veliki dvorani „Mestnega Doma“ v Ljubljani.

Vinska razstava se svečano otvori v soboto, 17. novembra ob petih. K svečanosti otvoritve bo imelo pristop le povabljeno občinstvo in gg. razstavljalci.

Vinska razstava bo splošno pristopna v soboto, 17. novembra od šestih zvečer naprej in v nedeljo, 18. novembra ter v ponedeljek, 19. novembra od dveh popoldne naprej.

Vsak večer bo igrala od osmih naprej društvena godba!

Vstopnina na razstavo bo znašala 50 h.

Vinarski shod bo razmotrival naslednja vprašanja:

1. Ktere žlahtne trte kaže na Kranjskem razmnoževati z ozirom na podnebje, zemljo in vinsko kupčijo?

2. Kako stoji s porabo čistih kvasnih gliv v kletarstvu?

3. Vrednost kranjskih vin z ozirom na njihovo kemično sestavo.

4. Kako pospešiti kupčijo z vinom in dvigniti izvoz kranjskega vina?

5. V kakšnem razmerju naj bo živinoreja z vinstvom, da se zadosti potrebi po gnoju?

6. Ktere izkušnje imamo s streljanjem proti toči?

7. Druga morebitna vprašanja, zadevajoča vinstvo.

Pristop k zborovanju in udeležba pri razgovoru vinarskega shoda sta prosta vsem vinščakom.

Nujen poziv in prošnja.

Gg. kranjske vinščake podpisana odbora nujno prosita obilne udeležbe pri razpravah na vinarskem shodu, in da na razstavo po možnosti pošljejo mnogo vrst svojih najboljših vinskih pridelkov.

Finejša in dragocenejša vina je poslati v pravilno opremljenih vinskih steklenicah od vsake vrste najmanj 25 steklenk, dočim se navadna in zlasti letošnja vina morejo poslati v sodčkih od 50 do 60 litrov ali več franko na naslov c. kr. kmetijske družbe, in sicer

najkasneje do 10. novembra t. l.

Oni gg. vinščaki, ki razstavijo svoja vina, naj prijavijo kmetijski družbi do 5. novembra svojo udeležbo ter naj v prijavi navedejo število vinskih vrst in število steklenk, oziroma sodčkov, ki jih pošljejo.

Razstavljena vina bo presojevalna komisija odlikovala z diplomami I., II. in III. vrste.

Odbor za prireditev vinarskega shoda:

Anton grof Barbo s. r., predsednik.

Frančišek Gombač s. r., tajnik.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske:

O. pl. Detela s. r., predsednik.

Gustav Pirc s. r., ravnatelj.

Priporočča se: Vzájemna zavarovalnica proti požarnim škodam in poškodbi zvonov.
Edini domači zavod te stroke: Ljubljana, Medjatova hiša.

Seme kašeljskega zelja, katero naredi lepe, trde glave in delek, zajamčeno pristno in kaljivo. Rodi v vsaki zemlji, domači pridelek, prodaja dokler je kaj zaloge, Ignacij Mercina, posestnik v Zg. Kašlju p. D. M. v Polju pri Ljubljani. 2 dkg (navadno žlico) za 80 vin., poštnine prosto. Denar je poslati naprej. Sprejemajo se tudi pisemske znamke. Večja naročila po dogovoru.

Mlekar išče službe. Več se izve pri „Zadružni zvezi“. 2-1

Okoli 1000 hl belega vina po 13—16 kr. (26—32 vin) se proda v Lindaru — zadnja postaja Pazin (Istra)
Kupci naj se obrnejo na lindarsko društvo za štednju in zajmome v Lindaru (Istra). 5-1

Šest mesecev star petelin, velikansk, Slymouth—Rocks +Wyandott za 5 kron.
Tri ruske kunce samice, 3, 6, 16 mesecev stare po 3—6 kron proda L. Ševar — Rakek. 2-1

Železne in cinkaste rudnine

kupuje 271 3-3

Hermann Biermann

v Vratislavi (Breslau) VIII.

Živo divjačino

jerebice, fazane, srne, jelene, uharice za lov, vsakovrstne ropne živali, in ptiče, kokoši,

gosi in krasne fazane

kupuje in prosi ponudb

Edvard Mayer

razpošiljatelj žive divjačine

Dunajsko Novomesto, Schneeberggasse št. 10.

Avstrija. 268 12-3

Podružnica trgovine z živalmi Lavanykut. Ogrsko.

Potrošno obrtna zadruga v Novalji, otok Pag, Dalmacija
ima v zalihi još više kvintala.

dobrog ovčjog sira.

Ciene su umjerene.

Poznato nam je, da nekoji trgovčiči pod imenom novaljskog sira prodavaju takodjer sira nabavljena iz drugih mjesta, ali mnogo lošije vrsti, čime nanašaju samo stotu domačom obrtu.

Naš je sir čisto domači proizvod, koji je stekao lijep glas i van granica Dalmacije. Naručite makar u manjoj količini, pa ćete se uvjeriti.

Izpod 5 klg ne šalje se. 269 3-3

Kranjska tovarna lanenega olja, Kranj

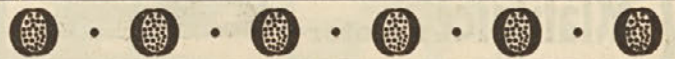
Zabret & Huter

priporočča

Sladko laneno olje in lanene tropine (preše)

najboljše kakovosti v vrečah po 50 kg.

Naroča se pri „Gospodarski zvezi“ ali naravnost pri tvrdki. Opomniti je, da je laneno olje mrzlo stiskano, nima v sebi nika kega albumina in je ravno raditega najboljše kakovosti. V kolikor pa je laneno olje boljše brez te sestavine, v toliki meri pridobe s to sestavino lanene tropine (preše). Analiza lanenih tropin znaša: 40—41% surovega proteina (beljakovin) z 9—10% olja po analizi št. 1901 c. kr. poljedelsko-kemičnega preizsuševališča na Dunaju. 274 x-2

Patentirani:

v Avstro-Ogrski.

FUCHSOL-preparati

Patentirani:

v Italiji.

so najboljše absolutno učinkujoče strupa prosto pokončevalno sredstvo proti glodavcem in mrčesom.

Špecialiteta proti poljskim mišim!

➡ Priporočeno po c. kr. poljedelskem ministerstvu, deželnih kulturnih svetih in visokih oblastvih. ➡

➡ Na željo pošljejo se zastonj in franko knjižice in ceniki. ➡

273 4-3

➡ V zalogi v vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah kolonijalnega blaga. ➡

Kemični laboratorij FUCHSOL Arpad-a pl. Ujhazy & Co. Požun (Pressburg)

založnika c. kr. ogrskih državnih železnic, c. kr. pomorskega arzenala v Puli in mnogo večjih ladjeplovnih družb.

Delniška stavbinska družba »UNION« v Ljubljani.

Ob začetku leta sklepajo posojilnice na občnih zborih o porabi čistega dobička. — Delniška stavbinska družba „UNION“ se usoja pri tej priliki opozoriti p. n. hranilnice in posojilnice, da so še oddati delnice III. emisije, in da blagovolè vsaj en del čistega dobička uporabiti za nakupovanje delnic družbe „UNION“. — S pomočjo združne organizacije se je posrečilo postaviti krasno stavbo hotela „UNION“. — Delničarji postali so solastniki tega podjetja, in delnice imajo sedaj svojo vrednost. Treba je pa še oddati III. emisijo, in odda se lahko, ako naše hranilnice in posojilnice vzajemno postopajo in prevzamejo delnice. — Tako narodno-gospodarsko delo mora vspevati. — Oglasila za podpise delnic sprejema podpisani načelnik.

Dr. V. Gregorič,
načelnik.

Pri nakupu klajnega apna

zahtevajte **pismene garancije** zato, da ima v sebi **fosforjevo kislino** in da je **čisto!** Poslano blago dajte **preiskati!** Spoznali boste, da so **vs**i posnemki **slabi** in da je **le naša** postavno zavarovana znamka **najboljša!** Zahtevajte torej povsod izrecno le **pristno**, skozi **14 let** preizkušeno

Barthelovo klajno apno.

Cene zmerne. — Priznanja zastoj.

MIH. BARTHEL & Comp.,

Dunaj, X/3 Siccardsburggasse 44/G.

Dopisuje se slovenski!

6-4

C. kr. priv.

pred ognjem in tatovi varne

blagajne

prodaja najceneje dobro znana tovarna blagajnic

M. Adlersflügel

založnik Raiffeisnovih posojilnic

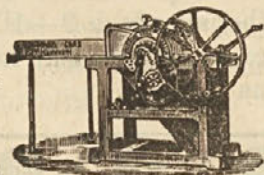
Dunaj, I., Franz Josephs-Quai št. 27.

247 24-20

Mlatilnice

lahko tekoče z rokami za goniti.

Mlatilnice vsakovrstne
z vrtilom (gepeljom).

Mlatilnice z motor-
jem na bencin (najcenejša gonilna
sila) kakor tudi vsi poljedelski stroji po

zelo nižanih cenah
pri

Karol Kavšeka nasled. 248 x-20

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino in zaloga strojev.

Ljubljana, Dunajska cesta 16.

Vsakdo naj se v svojo korist prepriča predno
kupi kaki stroj!

➔ Berite! ➔

Gospodarsko društvo Baderna

v Istri

262 24-10

ima v svojem združnem skladišču
pristnega terana in izborno belo vino!

Cene zmerne!

Pošilja se pod sledečimi ugodnimi, poštenimi
pogoji:

1. Vino se pošilja franko skladišče ali želez. postaja Sv. Petar u Šumi ali Poreč (Parenzo). — Tudi v lastnih sodih, ki se vrnejo franko na eno obeh postaj.
2. Od postaje gre blago na račun in riziko naročnika.
3. Reklamacije veljajo še osem dni po dostavi fakture (računa).
4. Plača se takoj ali tekom 30 dni potom Zadržne zveze v Ljubljani.
5. Vino se tudi *zamenja* za les — fižol — krompir — moko — otrobe — koruzo in druge gospodarske in obrtnijske izdelke.
6. Pri naročilih izpod 300 litrov se vzorcev ne pošilja.

Zadruga! Trgujemo med seboj! Poma-
gajmo druga drugi! Vsaka kon-
kurenca — vsak riziko je izključen pri
kupu in prodaji!

Naše načelstvo posreduje radevolje brez-
plačno tudi pri nakupu vina in grozdja
od nje članov. Za posredovano kupčijo
prevzame garancijo!

➔ Berite! ➔

Prva kranjska mizarska zadruga v Št. Vidu nad Ljubljano

vpisana zadruga z omejenim jamstvom

nasproti železniške postaje Vižmarje v lastni hiši

naznanja slavnemu občinstvu, da si je preuredila

mizarsko delavnico s strojnim obratom na parno silo.

Velika zaloga spalnih, jedilnih in salonskih oprav, vseh vrst in slogov od preprostih do najfinejših, po najnižjih cenah, brez konkurence.

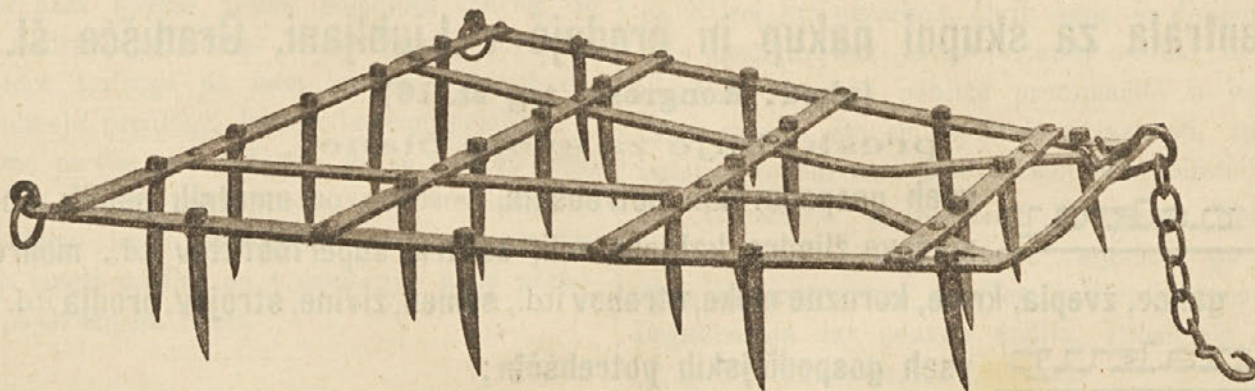
Izdeljuje vsa pohištvena in stavbna dela, oprave za hotele, sanatorije in druge javne zgradbe.

Zaloga in prodajalna v Šent Vidu nad Ljubljano,
(postaja Vižmarje.)

257, 24—13

Najboljše patentirane brane

nadkriljujejo vsakovrstne dosedanje lesene brane, ker so nepokvarljive ter se zobovi vsikdar lahko z novimi nadomeste. ♦ Cena za 1 komad (teža približno 25 kg) 15 K

Nadalje vse vrste dobro varjenih verig za živino, vozove itd., kakor raznovrstnih kovanih žeblov priporoča

258, 24—13

Prva žrebljarska in železo-obrtna zadruga v Kropi in Kamnigorici

registr. zadruga z omejeno zavezo.

Ceniki na zahtevo brezplačno in franko. Kmetijske zadruge pri večjem odjemu popust.

Najboljša in najsigurnejša

Stanje vlog 30. junija 1906:
čez 12 milijonov kron

prilika
za štedenje!

Denarni promet 30. junija 1906:
čez 27 milijonov kron

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

preje: Gradišče št. 1

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstropje

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po

4½%

brez kakega odbitka, tako, da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 kron čistih 4 K 50 h na leto.

Stanje vlog 30. junija 1906: K 12,485.874·93 — Denarni promet v letu 1905: 54,418.440·28

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo.

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 30. junija 1906.

249, x-20

Dr. Ivan Susteršič,
predsednik.

Josip Šiška, kanonik,
podpredsednik.

Odborniki:

Fran Povše,
vodja, graščak, deželni odbornik, drž. in dež. poslanec itd.
Anton Kobl,
trgovec in pos. na Bregu.
Frančšek Leskovic,
zasebnik in blag. ljud. pos.

Karol Kauschegg,
veleposestnik v Ljubljani.
Karol Pollak,
tovarnar in posestnik v Ljubljani.

Anton Belec,
posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano.
Matija Kolar,
župnik pri D. M. Polju, svet. trg. in obrt. zbor. v Ljubljani.
Ivan Pollak,
tovarnar in pos. v Ljubljani.
Ivan Kregar,
Gregor Šlibar,
župnik na Rudniku.

Gospodarska zveza

registrovana zadruga z omejeno zavezo,

centrala za skupni nakup in prodajo v Ljubljani, Gradišče št. 1

(uhod: Kongresni trg št. 16)

preskrbuje za svoje člane

nakup vseh gospodarskih potrebščin, posebno pa umetnih gnojil: Tomazeve žindre, kalijeve soli, solitra, superfosfatov itd., modre galice, žvepla, krme, koruzne moke, otrobov itd., semen, živine, strojev, orodja itd.;

nakup vseh gospodinjskih potrebščin;

prodajo vsakovrstnih kmetijskih pridelkov in izdelkov.

Zaloga klajnega apna, oddaja se od 5 kg. naprej.